

listopad 2023 / ročník 69

statorg.cmkos.cz

 osstatorg

Uvnitř Informace k výstražné stávce a demonstraci
Novinky z Celní správy a Úřadů práce
Mezinárodní aktivity svazu

JE TŘEBA SE OZVAT. NELZE JEN PŘIHLÍŽET.

V pondělí 27. listopadu se koná Den protestů ČMKOS Za lepší budoucnost České republiky, rozhodl o tom mimořádný sněm konfederace. V rámci připravovaných aktivit proběhne jak výstražná stávka, tak i protestní demonstrace „Za lepší budoucnost ČR“ v Praze. Řada členských odborových svazů, včetně OSSOO, se zapojí do výstražné hodinové stávky i do příprav protestní demonstrace a následné účastní na ní.

Důvody, které nás k zapojení do Dne protestů ČMKOS vedou jsou nasnadě. Za alarmující považujeme skutečnost, že v důsledku propadu kupní síly českých domácností a propadu reálných mezd a platů za poslední dva roky dochází k zásadnímu zhoršování životní úrovně zaměstnanců a jejich rodin. Naši důvěru ve vládu a její sociální a hospodářskou politiku neposiluje ani balík připravovaných proškrtových a protizaměstnaneckých „reformních“ opatření obsahující např. znovuzavedení nemocenského pojištění pro zaměstnance nebo snížení základního přídělu do Fondu kulturních a sociálních potřeb o polovinu.

Tyto asociální politiky se snaží vybrat rozpočtový schodek na zaměstnancích a jejich oprávněných nárocích na důstojné pracovní a mzdové podmínky. Další důvody pro naši účast na Dni protestů jsou kroky vlády v oblasti důchodů, neochota vlády snížit věk do důchodu pro náročné profese a zásadní hrozba dalšího zdražování energií. Hrubé zásahy do rozpočtu českých zaměstnanců a jejich domácností v rámci koncepce vládního konsolidačního balíčku jsou nepřiměřené a ve světle existujících, vůči zaměstnancům šetrnějších alternativám k vládnímu programu navíc neospravedlnitelné. Dále je pro nás nepřijatelné, že s námi vláda odmítá svá opatření a své koncepční politiky konzultovat, a že tak připouští konec sociálního dialogu v České republice.

SPOLEČNĚ ZA

- KONEC LEVNÉ PRÁCE
- KONEC AROGANCE MOCI
- KONEC PROPADU ŽIVOTNÍ ÚROVNĚ

DEMONSTRACE 27. listopadu 2023

12:00 sraz na náměstí Jana Palacha
12:30 pochod na Malostranské náměstí
13:00 vystoupení zástupců odborářů
společné prohlášení

ZA LEPŠÍ BUDOUCNOST ČR

Připravované snižování platových prostředků pro zaměstnance a osekávání benefitů pak obzvlášť tvrdě dopadne právě na rozpočtovou a příspěvkovou sféru. Bez zajištění adekvátního ohodnocení a důstojných pracovních podmínek totiž fakticky nemůžeme dál zajišťovat stávající dostupnost a úroveň veřejné správy a služeb. V důsledku vládních bezhlavých

a nepromyšlených škrtů utrpí služby občanům obecně, dostupnost zdravotní péče, bezpečnost, kultura ve velkých městech i regionech, sociální služby, a kvalita péče o veřejný prostor. Protestní demonstraci a výstražnou stávkou tedy vyzýváme vládu, aby změnila svůj postoj ke svým chystaným opatřením tak, aby neměly negativní dopady na občany a zaměstnance.

Toto jsou některé z hlavních důvodů pro Den protestů ČMKOS:

- zásadní zhoršení životní úrovně zaměstnanců a jejich rodin
- kroky vlády v oblasti důchodů
- neochota vlády snížit věk odchodu do důchodu pro náročné profese
- zásadní hrozba zdražení energie
- neakceptovatelný pokles reálných mezd a platů za posledních mnoho let
- dopady konsolidačního balíčku, před kterými jsme varovali

Praktické informace

Odborový svaz státních orgánů a organizací se připojuje k výstražné hodinové stávce vedené za účelem podpory zachování důstojné životní úrovně zaměstnanců a jejich rodin, jejich pracovních podmínek a integrity systémů státní sociální ochrany ve světle “úsporných” opatření vlády, poté co všechna jednání a další smírné pokusy ČMKOS o odborových svazů v ní sdružených selhaly. Výstražná hodinová stávka se u Odborového svazu státních orgánů a organizací a jeho základních organizací uskuteční **dne 27. listopadu 2023 od 12.00 do 13.00 hodin.**

Základní organizace OSSOO mohou vyhlásit stávku delší než hodinovou.

Svaz vyzývá základní organizace a všechny své členy a členky k aktivní účasti na výstražné stávce.

Svaz vyzývá všechny své členy a členky a zaměstnance, aby se pokud možno zúčastnili **protestní demonstrace „Za lepší budoucnost ČR“ v Praze dne 27. 11. 2023.** Sraz účastníků bude na náměstí Jana Palacha 12.00 – 12.30 hod., ve 12.30 se uskuteční pochod na Malostranské náměstí, kde od 13.00 proběhnou vystoupení zástupců odborářů.

Nejfrekventovanější dotazy ohledně organizace a průběhu stávky, jejího právního zakotvení a souboru práv a povinností z ní zaměstnancům a odborům plynoucí jsou zodpovězeny v metodickém materiálu svazu k vyhlášení jednohodinové výstražné stávky a dále v platném stávkovém řádu. Oba dokumenty byly rozeslány do základních organizací pracovníky IPC.

Stávkovat je naše právo, pojďme tohoto výjimečného nástroje využít a ukázat naši sílu!

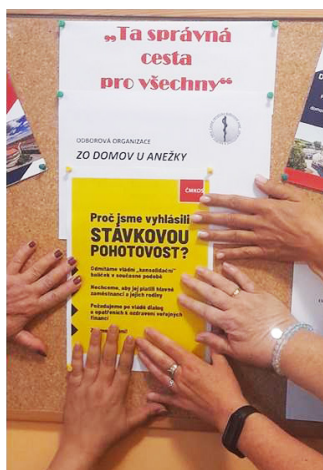
Videopodpora

Natočte krátký video-vzkaz. Odpovězte na otázku:

Proč podporujete Den protestů?

Natočené video můžete jednak sami zveřejnit na sociálních sítích, ale budeme také moc rádi, když nám ho pošlete na ČMKOS, abychom jej mohli použít do sestřihu podpůrných video-vzkazů.

Video natáčejte na výšku a v délce do 15 max. 20 vteřin a pošlete prostřednictvím e-mailu, služby uschovna.cz na e-mail info@cmkos.cz, messengeru na facebookové stránce ČMKOS.

Podpůrné akce ve firmách i mimo ně

- Pořizování podpůrných fotografií s grafickými prvky Dne protestů
- Krátká shromáždění zaměstnanců a společná fotografie
- Podpora označením samolepkou, náramkem
- Možnost podpory písemným vyjádřením prostřednictvím formuláře: <https://forms.office.com/e/kO60tduJcm>

Pásky a samolepky budou předány odborovým svazům začátkem příštího týdne, případně si můžete nechat pásy či samolepky sami vyrobit sami (grafický podklad k tisku mají OS k dispozici).

Zapojte se aktivně do podpory na sociálních sítích

Jak na to?

- Přidávat vlastní příspěvky se zapojením se a podporou Dne protestů ČMKOS
- V příspěvku doporučujeme uvádět #Denprotestů
- Označujte (lajkujte) či sdílejte příspěvky odborových svazů, ČMKOS a vašich kolegů

Digitalizace veřejné správy je běh na dlouhou trať

Anna Řídká

Nově zvolený ředitel Úřadu práce Daniel Křištof se nechal v rozhovoru pro Radiožurnál slyšet, že se tento rok podařilo plně digitalizovat rodičovský příspěvek, a že se nyní ve stejném duchu bude digitalizovat příspěvek na bydlení a následně i celková administrace evidence uchazečů a uchazeček i vyplácení podpory v nezaměstnanosti. Zdálo by se, že se na Úřadu práce začíná v oblasti digitalizace a automatizace rozjíždět „příběh úspěchu“. Podobný dojem by mohl člověk nabýt i z toho, jak situaci vykresluje Úřad vlády ve své Zprávě o realizaci Národního programu reformy České republiky, kterou náš svaz obdržel k připomínkám. Ve zprávě se mimo jiné píše, že „Česká republika úspěšně podává žádosti o financování z Národního plánu obnovy s cílem zjednodušit, optimalizovat a digitalizovat jednotlivé agendy vykonávané státem a veřejnou správou“.

Jak je tomu ale se stavem digitalizace na jednom z nejvytíženějších služebních úřadů doopravdy? O anonymizované postřehy některých zaměstnanců a zaměstnankyň Úřadu práce se s námi podělila Simona Struhová, předsedkyně sekce Úřadu práce.

Dotazovaní zaměstnanci a zaměstnankyně ÚP považují proklamovanou „plnou“ digitalizaci některých podání včetně žádosti o rodičovský příspěvek za mýtus, alespoň pokud jde o samotné vyřízení. Žadatel coby koncový uživatel sice může podat svou žádost online přes Jendu – klientskou zónu MPSV –, avšak na druhé

straně musí taková žádost obvykle projít přes pracovníka či pracovníci back office, následně přes ověřovatele a v konečné fázi zpracovává žádost vedoucí pracovník či pracovníce oddělení dávek státní sociální podpory, který ji podepisuje a osobně „vypravuje“ její výplatu.

Mezi dotazovanými pracovníky a pracovníci ÚP a členy sekce ÚP pak panuje shoda na tom, že digitalizace, tak jak probíhá, neuvolňuje dávkovým specialistům a specialistkám ruce, a bohužel ani nepřispívá k odbřemenění administrativní zátěže úřadů. Pramení to primárně ze skutečnosti, že ačkoli odpadá některá papírová administrativa, časově je zpracování digitálních podání paradoxně náročnější, než kdyby se s klientem či klientkou jednalo osobně na přepážce. Důsledkem je, že klienta či klientku je nutné kontaktovat k elektronické opravě rozhodných údajů a nepoužitelných, nečitelných příloh či nutnost pozvánky k osobní návštěvě pro sjednání nápravy. Provozní náklady na poštovné stoupají také je-li nutní upomínat žadatele či žadatelku bez datové schránky. Tímto ale problémy „dávkařů“ nekončí – na změny v programech ke zpracování online žádostí musí zaměstnanci a zaměstnankyně reagovat za pochodu a bez možnosti využít testovacího prostředí k testování funkcionalit. S tímto vším se musí dávkoví specialisté vypořádat a dodržet přitom šibeniční lhůty pro vyřízení.

Další překážkou funkční digitalizace ÚP je dosud neřešená digitalizace spisů na všech pracovištích, odděleních a nedostatečná kapacita dosud dvou zřízených

specializovaných pracovišť back office v Liberci a v Ostravě.

Konečně, i když můžeme označit např. právě rodičovský příspěvek za tu nejjednodušší dávku pro digitální zpracování, to stejně neplatí ve všech případech (zde automatické propisání údajů a vyřízení aplikací komplikuje např. existence přeshraničního prvku v podobě žadatele či žadatelky z jiné členské země EU). A zadruhé je uživatelská přívětivost této digitalizované služby přímo odvislá od její povahy i naturelu jejich uživatelů. O rodičovský příspěvek si konec konců žádají vesměs mladí rodiče, kteří se v digitálním prostředí pohybují přirozeně. Můžeme předpokládat, že digitální kompetence jiných skupin klientů (např. lidé z vyloučených lokalit, důchodci a důchodkyně či dlouhodobě nezaměstnaní) však budou úplně někde jinde. A nejde pouze o dovednosti – tyto lidé také ve většině případů nemají potřebnou techniku, přístup k internetu, anebo kvůli exekucím nemají účet propojený s potřebnou bankovní identitou.

Klíčovou otázkou, zda je koncepčně moudré mermomocí usilovat o digitalizaci všech úřadem nabízených služeb, bohužel vedení ÚP se svými zaměstnanci a zaměstnankyněmi nijak neprojednává.

Možná řešení přitom existují – jedním z nich je vzdělávání pracovníků a pracovníc. V rámci průběžného vzdělávání by mohlo vedení služebních úřadů nabízet např. školení digitálních dovedností prostřednictvím SEDUO, což jsou online kur-

Klíčovou otázkou, zda je koncepčně moudré mermomocí usilovat o digitalizaci všech služeb, vedení ÚP se svými zaměstnanci a zaměstnankyněmi neprojednává.

zy, semináře či odborná a firemní školení. Dalším způsobem, jak pomoci koncovým uživatelům, je využití chatbotů, počítačových programů vytvořených pro automatizovanou komunikaci. Chatbot odpovídá na otázky základě předem definovaného scénáře, případně s ohledem na kontext situace, nebo pomocí umělé inteligence na informační lince klienta či klientky.

V každém případě je ale důležité si uvědomit, že služby ÚP a dalších správních úřadů nejsou komerční bankovní služby: jejich primárním cílem není generovat zisk, ale podporovat klienty.

Co se děje v celní správě a odborových organizacích CS

Jaroslav Žbánek

Sekce Celní správa OSS00

Celní správa (CS) v současné době pracuje na materiálech týkajících se její reorganizace, zejména transformace redukcí územních pracovišť a celních úřadů. A to důrazem na efektivitu a hospodárnost. Jelikož se jedná o změny, které zasáhnou příslušníky i občanské zaměstnance a zaměstnankyně CS, pozvalo si předsednictvo PV OOCS na své rozšířené zasedání 4. října 2023 zástupce zaměstnavatele – 1. zástupce GR plk. Mgr. Davida Chovance (který byl 28. října 2023 prezidentem ČR jmenován do hodnosti brigádní generál) a ředitele Odboru 40 GRČ plk. PhDr. Zdeňka Kučů.

David Chovanec informoval o samotné reorganizaci. Zadání k reorganizaci nevězelo z Ministerstva financí, ale „zevnitř“ CS – aktuální stav by totiž bylo možné zachovat s rizikem zhroutení stávající struktury cca do 3 let.

Dlouhodobě zůstává neobsazeno 450 systemizovaných míst (SM). Tento podstav má negativní vliv na chod celé CS. K tomu je v nejbližších letech třeba připojit vysokou pravděpodobnost odchodu starších ročníků.

Druhým stěžejním faktorem je stávající rozpočet CS, u něhož v dohledné době nelze očekávat zlepšení. Motivem reorganizace jsou tedy oba výše uvedené faktory. Právě v jejich důsledku by mohlo v krátkodobém časovém horizontu dojít ke kolapsu CS.

David Chovanec se dále věnoval problematice kompetencí CS. Po vstupu do EU v obecném povědomí veřejnosti upadla celní správa poněkud v zapomnění, je snaha vzdát se kompetencí, které nesouvisí bezprostředně s celnictvím, jde o „čitelnost“ CS navenek.

Až 14 celních úřadů (CÚ) dislokovaných v rámci krajů je v současné době nadbytečné množství, v rámci vládního konsolidačního balíčku dojde ke snížení na šesti CÚ a v krajských městech zůstanou útvary CS. Aktuálně se řeší, v jaké formě k tomu dojde – a nelze vyloučit změny umístění pracovišť. Přesuny příslušníků by se měly realizovat výhradně v návaznosti na změny u kompetencí. V návaznosti na počet CÚ (šest) bude na SM ředitelů vyhlášeno výběrové řízení. Úspory na GRČ zatím nejsou jasné, ale proslýchá se, že půjde pouze o kosmetické změny, s čímž ale David Chovanec nesouhlasí.

V plánu je i personální optimalizace Generálního ředitelství cel, a to u pátí a ostatních odborů. Trvá snaha vedoucích zaměstnanců a zaměstnankyň o nadhodnocování personálních stavů na jejich odděleních – optimalizovaný počet zaměstnanců musí ohodnotit člověk s nadhledem a se znalostí problematiky. Nová struktura GRČ by měla být známa do konce října 2023, vytvoření personální mapy úřadů do konce roku 2023. Od ledna 2024 budou do procesu vstupovat vlastníci procesů a ředitelé úřadů.

Zdeňk Kuča se vyjádřil k rušení územních pracovišť. Jako důvody uvedl jejich malou zatíženost, finanční problémy a vysoké náklady. Rušení se dotklo cca 100 SM, z nichž se 87 přesunulo na jiná místa, cca 10 příslušníků ukončuje služební poměr (pro porovnání v září 2022 ukončilo služební poměry 110 příslušníků, v září 2023 minimální počet).

Ředitel odboru se pak zmínil o tom, že se dlouhodobě nedaří nabírat nové příslušníky. Vyjádřil se i k rozpočtu CS pro rok 2024, zejména k omezení finančních prostředků, kdy např. finance na objem mzdových prostředků čeká snížení o 2 %. K tomu se vyjádřil i David Chovanec, který potvrdil podfinanovanost CS a souhlasil s tím, že i přesto, že CS přináší do státního rozpočtu velmi významné finanční prostředky, a přitom např. na rozdíl od MV je upozaděna – jako příklad uvedl velké nákupy nových služebních vozidel u MV či slavnostní oceňování zaměstnanců a zaměstnankyň.

Zástupci a zástupkyně odborových organizací v diskusi upozornili na to, že v návaznosti na vytvoření nové struktury CÚ hrozí výrazný exodus příslušníků, struktura bude komplikovaně „řiditelná“, přičemž absenteje analýza ekonomických dopadů. Upozorňovalo se i na skutečnost, že pro myšlenku transformace se nepodařilo získat řídicí ani ostatní zaměstnance CS, v důsledku čehož bude celá transformace vnímána velmi skepticky. Podle Davida Chovance dle analýzy ekonomických dopadů existuje, větší ohodnocení starších příslušníků nevyklučuje, u ATZ se podle něj větší „pohyb“ nepřipravuje. Část ředitelů a ředitelky se s reorganizací ztotožňuje, nikdo nepřijde o zaměstnání, s výjimkou některých ředitelů, jejich zástupců, případně vedoucích odborů.

Na jednání vystoupil také Pavel Bednář, předseda Odborového svazu státních or-

gánů a organizací (OS SOO), informoval o aktuálním vývoji vyjednávání o platech i projednávání konsolidačního balíčku a o krocích, které v této souvislosti odbory chystají. Podle něj bude mít konsolidační balíček obrovský dopad na všechny zaměstnance, rodiny s dětmi, důchodce a další slabší skupiny.

Uspokojila se dvě kola kolektivního vyjednávání o Kolektivní smlouvě a kolektivní dohodě (KS) zástupců odborových organizací se zástupci zaměstnavatele. Většina odborových návrhů ovšem narážela na omezené finanční prostředky CS. Z jednání tedy vzešly jen malé kosmetické úpravy KS. Je smutným výsledkem, že se nám nepodařilo prosadit navýšení příspěvku na stravování (nynějšší příspěvek ve výši 36 Kč je beze změny osmým rokem). Prosadit jsme nedokázali ani změny k pracovním a životním výročím (především občanským zaměstnancům).

Předsednictvo PV OOCS se v dnech od 31. října do 3. listopadu 2023 sešlo v Orlickém Záhoří, kde jednalo o podnětech členstva i zaměstnanců k transformaci CS. Diskutovalo se také o platech, výsledcích vyjednávání o nové kolektivní smlouvě a o (de facto) likvidaci FKSP.

V roce 2023 jsme vinou inflace zaznamenali v CS propad mezd o 19,4% (u příslušníků 17,6%, u dělnických profesí a administrativně technických zaměstnanců a zaměstnankyň o 20,5 %). I proto je zarážející postup vlády, která nechce ani slyšet o žádném navýšení u zaměstnanců a zaměstnankyň CS ani u ostatních státních zaměstnanců (pomineme-li navýšení u některých vyučujících). Na krátký čas se zastavil i Pavel Bednář, aby přítomné seznámil s aktuálními kroky OS SOO a nelehkým jednáním odborů v rámci Tripartity, na nichž vláda nebere v úvahu žádné připomínky ani návrhy odborů. Zmínil se také krátce o Dni protestů ČMKOS „ZA LEPŠÍ BUDOUCNOST ČR“, který byl vyhlášen na den 27. listopad.

Předsednictvo PV OOCS na závěr svého jednání vyslovilo podporu Dne protestů, který ČMKOS svolala především z jasných důvodů, jako je zásadní zhoršení životní úrovně zaměstnanců a zaměstnankyň a jejich rodin, kroky vlády v oblasti důchodů, neochota vlády snížit věk odchodu do důchodu pro náročné profese, zásadní hrozba zdražení energie, neakceptovatelný pokles reálných mezd a platů v posledních letech či negativní dopady konsolidačního balíčku.

U řečnického pultiku je předsedkyně SLOVES Mária Mayerová

Pohled ze sjezdu odborového svazu SLOVES

Delegace Odborového svazu státních orgánů a organizací přijala tradiční milé pozvání – předseda svazu Pavel Bednář i obě místopředsedkyně, Alena Gaňová a Šárka Homfray, se 26. října v Bratislavě zúčastnili sjezdu slovenského odborového svazu veřejné správy a kultury (SLOVES).

Šárka Homfray

Předsedkyně svazu Mária Mayerová ve své zprávě o činnosti i prezidentka Konfederace odborových svazů Slovenské republiky Monika Uhlerová ve svém projevu se dotkly celé řady témat, která připomínají situaci v České republice. I více než 30 let po zániku společného státu jsou patrné společné kořeny i historický vývoj českých a slovenských organizací pracovního trhu i systému veřejné sprá-

vy a služeb. Společně navíc musíme čelit obdobným globálním trendům a výzvám.

S obdobnými problémy se potýká i sociální dialog. I na Slovensku trvají důsledky neoliberální politiky a přístupu „austerity“ z doby po globální ekonomické krizi. I v době po covidové pandemii sahají politici po zdánlivě ozkoušených nástrojích, které ale ve svém důsledku mohou nenávratně poškodit zaměstnance a zaměstnankyně, potažmo celý sektor veřejné správy a služeb. Ani některé protiprávní

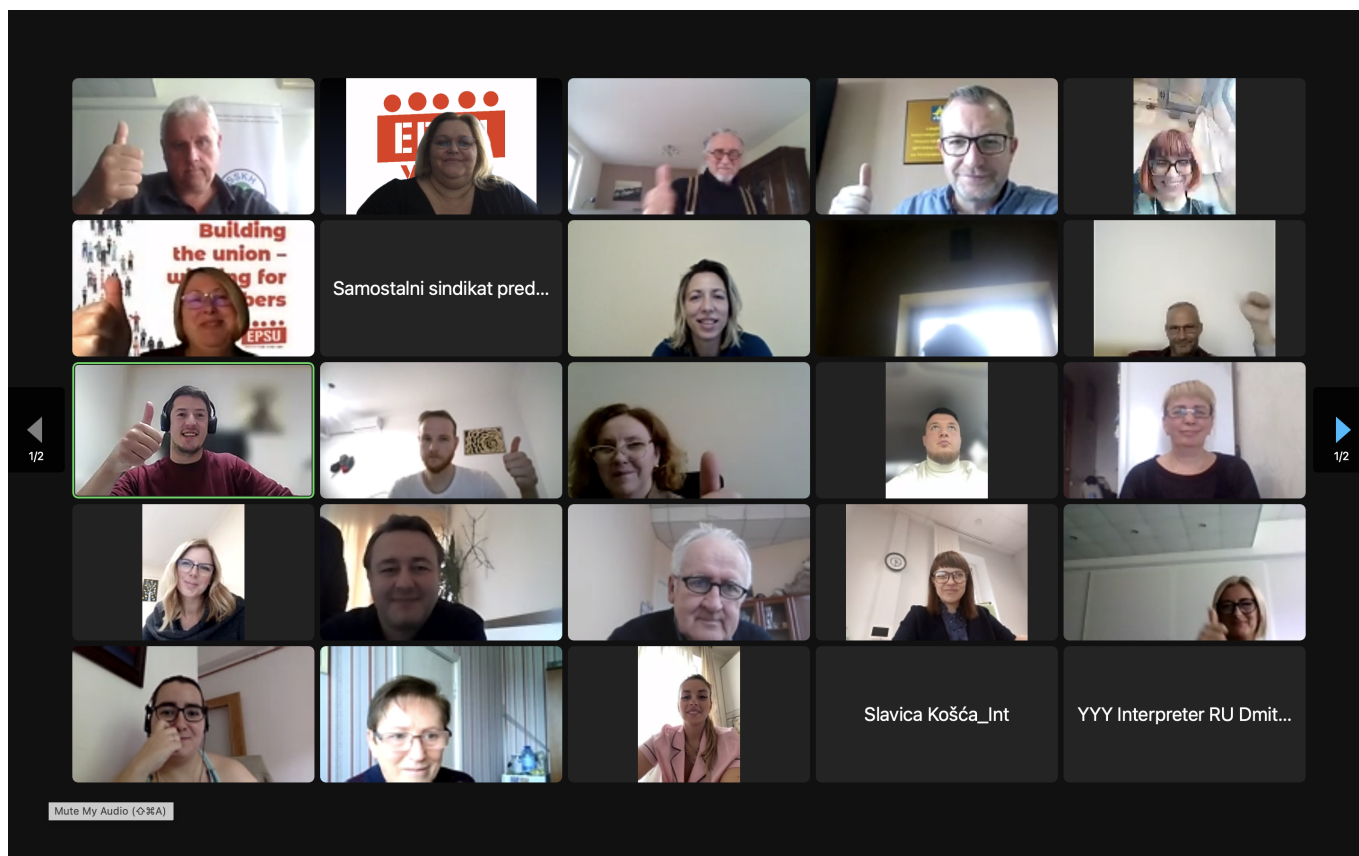

Předseda a místopředsedkyně OSSOO se znovuzvolenou předsedkyní SLOVES Máriou Mayerovou

praktiky, se kterými se setkávají zejména naše slovenské kolegyně, nám nejsou neznámé – například plošné snižování osobních příplatků v důsledku snížení platových rozpočtů.

Předsedkyní svazu byla znovuzvolena Mária Mayerová. Ta ve svém projevu poděkovala Pavlu Bednářovi a celému Odborovému svazu státních orgánů a organizací za dosavadní spolupráci. My pevně věříme, že ve spolupráci budeme pokračovat, a že ještě prohloubíme vzájemné setkávání a sdílení zkušeností a problémů – ideálně z na úrovni jednotlivých sekcí nebo platformy mladých odborářů. A znovuzvolené paní předsedkyni přejeme mnoho sil a úspěchů v její nelehké práci.

Díky online komunikaci můžeme sdílet zkušenosti z mnoha různých států

Strategický workshop EPSU – nábor a organizování

K komunitní organizování je v českém odborovém prostředí stále spíše novým pojmem. Řada z nás si ho spojí s konverzacemi na pracovišti ve formátu jeden na jednoho známými převážně z angloamerického prostředí. O komunitním odborovém organizování lze přitom přemýšlet jako o alternativě k u nás dosud silně zakořeněnému servisnímu modelu odborů, jež pro lákání nových členů – stejně jako mobilizování těch stávajících – spoléhá na nabízení služeb a benefitů.

Anna Řídká

Aktuálně se tomuto alternativnímu typu mobilizace odborů věnují např. Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče (v osobě uvolněného manažera pro nábor a získávání nových členů), OS KOVO za finanční a organizační asistence centrály IndustriALL nebo odborová organizace Alice sdružující zaměstnance v sociálních službách, která sama o sobě vznikla na základě úspěšné telefonické „náborové“ kampaně vedené ze strany několika mála organizátorů/aktivistů.

Jak ale uvádět do odborářské praxe principy komunitního organizování zaměstnanců a zaměstnankyň v natolik specifickém prostředí, jakým je veřejná správa? Na to jsme si společně zkusili odpovědět v rámci prvního strategického workshopu pro nábor a organizování naší zastřešující ev-

ropské odborové centrály EPSU, který se uskutečnil 26. října 2023. Workshopu se za nás účastnila dvojčlenná delegace – jmenovitě Šárka Homfray a Anna Řídká. Mezi referenty workshopu byl přizván např. bývalý vedoucí oddělení pro strategické organizování v britské unii veřejných služeb Greg Thomson, manažer pro nábor OSZSP a účastník minulého ročníku workshopu Vojtěch Burda, nebo místopředseda rumunského odborového svazu zaměstnanců veřejné služby Publisind Adrian Neogoe.

V rámci workshopu jsme se věnovali teorii participativního organizování coby přístupu k odborové praxi nebo výměně zkušeností v oblasti budování centralizované členské informační databáze a strategické analýzy složení stávající členské základny. Velmi informativní byla prezentace Vojtěcha Burdy, který na příkladu centrálního informačního systému Trevis

a Trevis-ZO (tzv. trevisek) vysvětlil, jak mohou individuální základní organizace OSZSP strategicky využít shromážděvaná data o svých členských základnách. Relevantní data umožňují porovnání mezi zaměstnaneckou strukturou v odvětví a členskou strukturou v odborech, identifikaci pracovišť s náborovým potenciálem a definování cílových skupin.

Workshop přinesl řadu přínosných postřehů. Pokud už dané benefity inzerujeme, nabízíme je pouze takové skupině stávajících či potenciálních členů, která by o ně reálně měla zájem. Je klíčové ptát se přímo členstva, co od odborové organizace očekávají. A konečně: komunitní organizování není samoúčelné – je to způsob budování síly uvnitř odborů.

Nyní v EPSU zpracováváme možnou strategii k náboru a organizování šitou na míru potřebám našeho svazu. S formulováním této strategie nám pomáhá právě EPSU prostřednictvím koučování a konzultací s odborníky. Doufáme, že stejně jako např. u polského odborového svazu veřejných služeb, kterému se podařilo v období od března do října tohoto roku získat 800 nových členů, i nám vykročení tímto směrem navýší počty členské základny a napomůže její celkovému posílení.

Studijní cesta do Osla byla velmi inspirativní.

Studijní cesta do Osla: spousta sněhu, spousta inspirace

Jana Jarošová

V Rádiu Svobodná Evropa (RFE), kde už 25 let pracuji, se s trendem digitalizace setkávám už dlouho. Momentálně v redakci koordinuji vysílání do Afghánistánu a současně pracuji jako předsedkyně základní Odborové organizace. Rádio Svobodná Evropa vysílá z Prahy do třiatváceti zemí světa, jen Praze má 780 zaměstnanců a zaměstnankyň. RFE je nezisková organizace financovaná kongresem USA – jde tedy o „státní podnik“.

Vysílací platformy a jejich mediální nástroje se vyvíjí dramatickou rychlostí. Nikdo se nás jako zaměstnaných neptá, zda nás nové aplikace zajímají. Kdo se s nimi naučí zacházet, tomu jsou ukázány dveře. Proto jsem výzvu přijala a začala se postupně učit. A vidím to jako jedno z mých nejlepších rozhodnutí. S klidnou hlavou jsem se přihlásila do projektu ČMKOS „Odbory a digitální svět“ a s radostí jsem se přidala k studijní cestě do Osla.

Severské země jsou dlouhodobě pověstné coby nejlepší místa k životu dle Indexu společenského rozvoje, jenž hodnotí země v desítkách různých kategorií a vychází z údajů o stavu společenského a ekonomického rozvoje a úrovně životního prostředí. Stejně tak dosahují nejvyšší úrovně Norské odbory.

Snad jediné, co se v těchto dnech nachází v Norsku „nízko“, jsou teploty. To jsme pocítili hned po přistání v Oslu na letišti zavátém sněhem. Do hotelu naše devítičlenná delegace dorazila zasněžená a lehce promrzlá. „Hello!“ vítá nás recepční s lehkým údivem v očích. Na což vedoucí naší skupiny s vážností v hlase odvětí (v angličtině): „Přijeli jsme k vám na letní dovolenou.“

Zjišťuju jak příjemní a pohodoví lidé Norové jsou.

S norskými kolegy odboráři se uvítáme později v recepci. Strávíme společný večer v útulné restauraci u večere. Zjišťuju jak příjemní a pohodoví lidé Norové jsou. Seznamujeme se s kolegy Rune a s Kimem, zástupci Norské odborové konfederace LO. Na společné večeri s norskými kolegy a kolegyněmi jsme se seznámili s Rune a Kimem z Norské odborové konfederace LO, v jejichž velké budově se pracovní schůzka odehrála.

Přínosných informací o Norské odborové konfederaci a norském společenském

modelu vůbec padlo mnoho. Osobně mě zaujal model „kapitalista – dělník“. V takových USA je rozdíl životních úrovní mezi dělníkem a kapitalistou obrovský – v Norsku je takový rozdíl mnohem menší. Velký nepoměr vytváří ve společnosti silné a dlouhodobě neudržitelné sociální napětí. Norové vědí, co dělají a je škoda, že si v nich zatím neumíme vzít tuto klíčovou inspiraci.

Signifikantní je přitom i otevřený přístup k novým technologiím a digitalizaci, a to nejen v odborech. S digitalizací samozřejmě roste riziko kybernetických útoků, proto se potřebujeme vzdělávat komplexně. A to všechno zhodnotíme také v osobním životě.

Před odjezdem jsme navštívili mlékárnu TINE, která je největším producentem a distributorem mléčných výrobků v Norsku. Pracovní podmínky v chladících halách jsou tvrdé, i když měli pracující na sobě speciální zateplené oblečení i sluchátka proti hluku. Chlad a hluk jsou tu enormní. I proto je zásadní, že taková výroba disponuje silnými odbory, v nichž se angažuje většina zaměstnanců i zaměstnankyň.

Stejně bychom si měli vážít odborových organizací u nás. A stejně tak bychom se měli naučit otevřít se výzvam technologických inovací a své úsilí investovat do učení. Všechno se nám to může vyplatit.

Jak je to s povinností zaměstnavatele pořídít dioptrické brýle

? Dne 22. prosince 2023 rozhodl Evropský soudní dvůr ve prospěch zaměstnance rumunského generálního inspektorátu imigračního úřadu. Ten před tamějším soudem vedl se svým zaměstnavatelem spor o proplacení dioptrických brýlí ke své práci (pracoval převážně s počítačem). Jak může s ohledem na toto rozhodnutí zaměstnanec žádat zaměstnavatele o dioptrické brýle nebo jejich proplacení? A vyplývá z tohoto rozhodnutí pro zaměstnavatele ve veřejné sféře přímá povinnost?

Při práci se zobrazovacími jednotkami má zaměstnavatel vůči zaměstnancům a zaměstnankyním řadu povinností vycházejících ze Směrnice Rady 90/270/EHS (a Nařízení vlády č. 361/2007, které směrnici provádí v českém právním řádu). Zaměstnavatel by měl kromě jiného: vypracovat posudek o riziku vzhledem k rizikům souvisejícím s prací na počítači, vypracovat a předložit zaměstnancům a zaměstnankyním analýzu hodnocení rizik, zaškolit zaměstnance a zaměstnankyně a informovat je o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a zabezpečit posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců a zaměstnankyň k práci, a to na své náklady.

Nařízení vlády č. 361/2007 však výslovně nestanoví zaměstnavateli povinnost poskytnout „zvláštní zrak chránící pomůcky“ k zajištění vhodných podmínek pro ochranu zdraví při práci se zrakovou zátěží k prevenci zrakových potíží, které teprve mohou vzniknout, tak jak jí zná text předmětné evropské směrnice, nebo zřejmě i její národní rumunský prováděcí

předpis. Zaměstnavateli obecné povinnosti v rovině BOZP při práci na počítači nařízení vlády konkretizuje pouze v tom smyslu, že ukládá povinnost pořizovat pro zaměstnance jen určitý typ způsobitých zobrazovacích jednotek (monitorů a klávesnic) dle § 50 nařízení vlády a dále povazuje zaměstnavatele poskytnutím bezpečnostních přestávek zaměstnancům dle § 35 nařízení vlády.

K prevenci případných zrakových potíží, které by teprve mohly vzniknout vlivem práce na počítači, se tedy zaměstnanci či zaměstnankyně ve veřejné sféře doporučuje požádat o příspěvek na brýle z FKSP. Plnění z fondu FKSP ovšem není nárokové.

Pokud však zrakové postižení již zaměstnanec v práci utrpěl a je schopen také věrohodně prokázat příčinnou souvislost, pohybuje se již na úrovni nikoli prevence, ale korekcí zrakových potíží ex post. V takovém případě nabízí v obecné rovině náš právní řád řešení ve formě žaloby na náhradu škody vzniklé při plnění pracovních úkolů z titulu zaměstnavatelovy obecné odpovědnosti k náhradě škody utrpěné zaměstnancem.

S ohledem na tuzemskou právní úpravu je rozsudek SDEU pro české zaměstnavatele závazný pouze principiálně.

Anna Řídká

Představený a právo na stávkou

? Proč nemůžu jako vedoucí oddělení podpořit jednohodinovou stávkou vyhlášenou na 27. listopadu? Vždyť i na mě dopadají opatření, proti kterým se bude stávkovat.

Zákon o státní službě v ustanovení § 82 skutečně stanoví, že představenému nepřísluší vykonávat právo na stávkou. Požadavky týkající se služebních vztahů uplatňované představenými by měly být bez zbytečného odkladu projednány v tzv. smířčím řízení. Zákonodárce při přípravě zákona o státní službě využil možnost upravit

takto podmínky výkonu ústavního práva na stávkou i přesto, že představení nepatří mezi skupiny osob, kterým je toto právo omezeno přímo v čl. 27 Listiny základních práv a svobod – zřejmě v zájmu posílení stability státní služby.

Je však možné konstatovat, že předpokládaného smířčího řízení se v praxi příliš nevyužívá a jednotlivé služební požadavky představených se řeší jinými postupy podle zákona o státní službě. Je otázkou, jak by vůbec mělo vypadat smířčí řízení o takovém typu a závažnosti požadavků, které by odůvodňovaly realizaci práva

na stávkou. V tomto ohledu lze tedy kladně kvitovat skutečnost, že projednávaná novela zákona o státní službě toto omezení ruší. V současné době nicméně omezení stále platí.

Není ale pravda, že by představení nemohli stávkou podpořit žádným ze způsobů, které byly zmíněny v dřívějších metodických materiálech odborového svazu – možností zůstávají např. tiskoviny, označení oděvu apod.

Šárka Homfray

Úspěšná celoevropská konference odborů regionálních a samosprávných celků

Koncem října informovala tisková kancelář EPSU o Konferenci zaměstnanců evropských samosprávných celků a regionálních kanceláří, které proběhla 29. září. Na ní se sešly více než čtyři desítky delegátů a expertů a expertek z celé Evropy, aby spolu debatovali nad tématem tzv. „remunicipalizace“ veřejné správy a služeb.

Přizvání delegáti ve svých vystoupeních zdůraznili, že remunicipalizace čili převod služeb zpět pod přímou veřejnou lokální kontrolu má významný pozitivní vliv na otázku klimatické změny, rovnosti žen a mužů a demokratického státního zřízení. Tatiana Cazzaniga, delegátka z italské odborové konfederace FP-CGIL hovořila o tom, jak se podařilo zapojit italské odbory do remunicipalizační kampaně úklidových služeb na místních státních školách. Díky tomu se podařilo zlepšit pracovní i životní podmínky až 15 tisíc zaměstnanců a zaměstnankyň.

Podporou politik usilujících o remunicipalizaci a posilování a rozvíjení regionální samosprávy se odbory rozpočtové a příspěvkové sféry efektivně brání účelovému rozkladu veřejných služeb, z něhož těží netransparentní poskytovatelské firmy a soukromý sektor. Referentka útvaru regionálních a samosprávných celků (Local and Regional Government) Daria Cibrario pak představila koncepci Veřejných služeb 2.0, jejichž převedení pod samosprávu by mělo vést mj. k proměně pohledu na to, jak měříme kvalitu veřejných služeb a jaké k tomu používáme indikátory (nákladová efektivnost a výkonnost vs. dostupnost místním, reinvestice příjmů do služeb a aktivní zapojení občanů). PSI spolu s EPSU mají v plánu toto téma dál zpracovávat.

► [zdroj](#)

Evropské odbory vzdorují politice škrtnů na nadnárodní úrovni

Až 20 tisíc odborářů a odborářek a jejich podporovatelů a podporovatelek demonstrovalo v Paříži proti výdajovým škrtnům v rozpočtech 14 členských států EU. Rada EU pro hospodářské a finanční záležitosti měla podle původních očekávání dojít k dohodě mezi ministry financí. Jejím obsahem měl být závazek 14 členských států s deficitem nad úroveň 3 % HDP (tedy včetně ČR) v rámci systému Paktu stability a růstu snižovat ročně tento deficit o 0,5 % HDP. Podle EPSU by po České republice bylo vyžadováno seškrtnat na výdajové stránce státního rozpočtu 1,3 bilionu eur. Za tyto peníze by bylo přitom možné zafinancovat 54 511 zdravotních sester a 89 597 učitelů a učitelek.

V návaznosti na vlnu mobilizace odborů, která se vzedmula při přípravě masové protestní demonstrace v Paříži, však ministři z Rady ECOFIN předmětné jednání o individuálních úsporných plánech odložili. Esther Lynch, generální tajemnice Evropské odborové konfederace (ETUC), neskryvala obavy: „Ministři musí přehodnotit pravidla, která by si jen v příštím roce vyžádala škrty ve výši 45 miliard, a která by toliko potřebných investic do ekologické a digitální transformace učinila přelud. Jakákoli reforma evropských hospodářských pravidel musí zajistit, aby vycházela z potřeb lidí a budoucnosti naší planety, nikoli ze svévolných cílů založených na myšlení z 80. Let. Pozastavení Paktu o stabilitě a růstu by mělo být prodlouženo o další rok, aby byl poskytnut náležitý čas na zvážení důsledků a alternativ k návratu k úsporným opatřením.“

► [zdroj](#)

Pracovněprávní nároky zaměstnanců samospráv jsou nároky lidskoprávní!

Poslední říjnový den v roce patří Světovému dni měst (World Cities Day) OSN. Ten letošní byl věnován tématu Financování udržitelné městské budoucnosti pro všechny. Dostupnost života ve městě pro všechny své obyvatele vychází z kvality veřejných služeb poskytovaných městem. Mezinárodní federace odborových svazů veřejných služeb proto využila této příležitosti k veřejné proklamaci a podpoře základních pracovněprávních požadavků klíčových zaměstnanců a zaměstnankyň samospráv. Ty federace adresovala orgánům OSN, členským státům a jejich starostům a starostkám, stejně jako samotným samosprávným jednotkám.

V rámci akce federace zdůraznila, že ačkoli jsou to často právě zaměstnanci a zaměstnankyň samospráv a nestátních příspěvkových organizací, které navzdory pokračujícím krizím poskytují nepostradatelné veřejné služby. Jedná se o ty samé zaměstnance a zaměst-

nankyň, kteří často působí na pracovištích s permanentním podstavem a za takových platových podmínek, které je samotné vystavují hrozbě sociálního vyloučení.

Federace se s vědomím tohoto obrátila na Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva s konkrétními návrhy na zapojení lidskoprávních hledisek do práce samospráv v rámci péče o své zaměstnance a zaměstnankyň. Ve [vyjádření](#) PSI nechybí ani jasný apel: „Zástupci odborů zaměstnanců a zaměstnankyň ve veřejných službách musí být od počátku zapojeni do tvorby a provádění veřejných politik a rámce k poskytování vzdělávacích programů pro zaměstnance a zaměstnankyň místních samospráv. Jde o přední pracovníky a odborníky a odbornice v oblasti poskytování veřejných služeb a provádění politiky lidských práv ve městech a v samosprávných územích jednotkách.“

► [zdroj](#)

Kanadu ochromily tisíce stávkujících ve veřejné správě

Kolem 400 tisíc quebeckých zaměstnanců a zaměstnankyň sdružených ve čtveřici nejvýznamnějších odborových svazů rozpočtové a příspěvkové sféry se v pondělí 6. listopadu zúčastnilo stávkové akce v největší kanadské provincii.

Stávkující zaměstnanci a zaměstnankyň včetně vyučujících, zdravotníků a sociálních pracovníků a pracovníků přerušilo provoz na svých pracovištích od pondělní půlnoci až do dopolední půl jedenácté. Quebecké odbory svou akci odmítají vládní nabídku úpravy svých platových podmínek – vláda odborům nabízí 10,3% tarifní navýšení rozdělené po dobu pěti let a jednorázový mimořádný příplatek tisíc dolarů každému zaměstnanci či zaměstnankyňi. Odbory vládní nabídku jednohlasně odmítly s argumentem, že představované navýšení nepokryje ani rapidní nárůst inflace.

Prezidentka odborové konfederace provincie Quebec Magali Picard označila 10,3 procenta za pět let jako „urážkou“. Chtějí-li podle ní vládní zástupci v roli zaměstnavatele vést s odbory konstruktivní sociální dialog, musí začít

tim, že předloží seriózní výchozí nabídku. Pokud taková nabídka ze strany vlády odborům předložena nebude, hodlají svazy stávkou opakovat ve dnech 21. až 23. listopadu.

Stávkové akce Quebeckých zaměstnanců a zaměstnankyň veřejné správy přicházejí krátce potom, co jejich kolegové a kolegyně v amerických odborech vybojovali významné úspěchy – ve veřejné i v soukromé sféře. Příkladná je zde kolektivní smlouva vyjednaná odbory trojice největších amerických automobilů (GM, Ford a Stellantis) sdruženými v tamějším odborovém svazu United Auto Workers. Ty umožňují odborům mimo jiné ovlivňovat investiční rozhodování managementu.

Za zmínku stojí i vítězství losangeleských učitelů a učitelek sdružených pod svazem SEIU (Service Employees International Union). Těm se v březnu letošního rolu podařilo sjednat lepší platové podmínky. Kanadští odboráři a odborářky chtějí podle všeho naskočít na vlnu americké radikální odborové organizovanosti.

► [zdroj](#)

VÝSTRAŽNÁ

**27. 11.
2023**

STÁVKÁ

**Je třeba se ozvat. Nelze jen
přihlížet. Stávka je naše právo,
nenechme si ho vzít!**

**Stávkou upozorňujeme na zásadní kroky
vlády, které povedou ke zhoršení situace
ve veřejném sektoru, zejména:**

- **Neochota vlády k sociálnímu dialogu!**
- **Neakceptovatelný pokles reálných
mezd a platů za poslední roky!**
- **Konsolidační balíček a změny ve FKSP!**